Nota explicativă

la proiectul Dispoziției Guvernului pentru modificarea Dispoziției Guvernului Republicii Moldova nr. 81-d/2025 cu privire la instituirea Mecanismului național de asistență la revenire

1.Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului.
Proiectul a fost elaborat de Biroul relații cu diaspora al Cancelariei de Stat în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 610/2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite
Elaborarea proiectului Dispoziției Guvernului pentru modificarea Dispoziției Guvernului Republicii Moldova nr. 81-d/2025 cu privire la instituirea Mecanismului național de asistență la revenire este determinată de necesitatea perfecționării cadrului de implementare a Mecanismului, în vederea clarificării unor noțiuni utilizate și consolidării mecanismelor de coordonare și monitorizare a procesului de asistență acordată cetățenilor Republicii Moldova care revin în țară. Necesitatea promovării acestor modificări rezultă din experiența acumulată în procesul de implementare a Mecanismului național de asistență la revenire, precum și din interacțiunea continuă cu cetățenii Republicii Moldova din diaspora și cu autoritățile publice implicate în acordarea serviciilor destinate persoanelor revenite. Această experiență a evidențiat necesitatea precizării unor concepte utilizate în cuprinsul Mecanismului și consolidării instrumentelor de monitorizare și formulare a recomandărilor pentru îmbunătățirea continuă a politicilor și serviciilor publice destinate cetățenilor reveniți. Analiza experiențelor raportate de cetățeni evidențiază trei blocuri majore de probleme care transformă astăzi revenirea într-un proces anevoios și, uneori, descurajant. Problemele de informare și acces - în prezent, informația necesară revenirii este fragmentată între zeci de site-uri instituționale, fiind adesea redactată într-un limbaj birocratic. Lipsa unui portal unic și a unor ghiduri operaționale clare („pas cu pas”) creează un vid de predictibilitate. Cetățenii devin astfel obligați să caute răspunsuri prin rețele informale, ceea ce alimentează incertitudinea și neîncrederea în capacitatea statului de a oferi un suport coerent. Această asimetrie informațională face ca mulți cetățeni să renunțe la ideea revenirii înainte de a face primul pas practic. Accesul la servicii prin mijloace digitale - persistă necesitatea facilitării accesului persoanelor aflate peste hotare la interacțiunea digitală cu anumite servicii înainte de

revenirea în Republica Moldova, inclusiv la servicii financiare oferite prin mijloace electronice, în condițiile cadrului normativ aplicabil.

Obstacolele socio-economice - reprezintă dimensiunea cea mai profundă și mai greu de adresat a reintegrării. Există o decuplare evidentă între așteptările celor reveniți și realitățile pieței muncii locale, dublată de un acces limitat la unele instrumente de finanțare. Dincolo de aspectul financiar, reintegrarea este frânată de un stigmat social subtil și de dificultăți psiho-emoționale (șocul cultural invers), pentru care în prezent există mai puține mecanisme de suport. În mediul rural, accesul limitat la servicii de calitate și absența unor programe dedicate specific tinerilor, familiilor cu copii sau seniorilor fac ca reintegrarea să fie fragilă, crescând riscul de re-emigrare la prima dificultate majoră.

Prin proiect se urmărește completarea Dispoziției Guvernului nr. 81-d/2025 cu prevederi care vor consolida rolul Cancelariei de Stat în coordonarea implementării Mecanismului, valorificarea sistematică a informațiilor și necesităților identificate în procesul de interacțiune cu diaspora și autoritățile publice, precum și îmbunătățirea continuă a cadrului de coordonare a procesului de revenire și reintegrare a cetățenilor Republicii Moldova.

Finalitatea urmărită constă în asigurarea unui mecanism național de asistență la revenire mai coerent, mai eficient și mai bine adaptat necesităților cetățenilor Republicii Moldova care aleg să revină și să se stabilească în țară.

3. Principalele prevederi ale proiectului şi evidenţierea elementelor noi

Proiectul de dispoziție are ca obiect modificarea și completarea Dispoziției Guvernului Republicii Moldova nr. 81-d/2025 cu privire la instituirea Mecanismului național de asistență la revenire, în vederea consolidării cadrului normativ de implementare, coordonare și monitorizare a mecanismului.

Principalele prevederi ale proiectului vizează:

- consolidarea atribuțiilor Cancelariei de Stat, prin intermediul Biroului relații cu diaspora, privind monitorizarea și coordonarea implementării Mecanismului național de asistență la revenire, prin prezentarea anuală a unui raport care va include recomandări pentru îmbunătățirea politicilor publice și a serviciilor destinate cetățenilor Republicii Moldova care au revenit sau intenționează să revină în țară;

- definirea noțiunilor de bază „revenire” „reintegrare” și „re-emigarre”, în scopul asigurării unei interpretări și aplicări unitare a prevederilor Mecanismului

- completarea cu Anexa nr. 1 – Planul de acțiuni privind implementarea Mecanismului național de asistență la revenire, pentru anii 2026–2028, care

stabilește acțiunile, instituțiile responsabile, termenele de realizare și indicatorii de monitorizare aferenți implementării Mecanismului.

Elementele noi ale proiectului constau în definirea noțiunilor de „revenire”, „reintegrare” și „re-emigrare”, precum și includerea Planului de acțiuni privind implementarea Mecanismului național de asistență la revenire, pentru anii 2026–2028.

Planul este structurat pe 3 obiective majore, 5 grupuri-țintă (persoane revenite pentru reintegrarea profesională și tineri; persoane aflate în situații de vulnerabilitate; familii cu copii; persoane vârstnice; antreprenori și investitori), 51 de intervenții concrete și 18 instituții publice implicate.

Planul propune câteva tipuri de intervenții:

a) portalul unic de reintegrare; managementul digital al cazurilor; integrarea serviciilor în EVO și crearea evenimentului de viață; compartimente dedicate pe paginile instituțiilor.

b) consolidarea cadrului instituțional și a politicilor publice - Strategia națională privind diaspora; metodologii și proceduri operaționale; mecanismul național de referire; recomandări anuale pentru ajustarea politicilor; dezvoltarea rețelelor locale de suport; integrarea revenirii în activitatea APL.

c) ocuparea forței de muncă și dezvoltarea competențelor - campanii de informare; formare și recalificare profesională; recunoașterea competențelor dobândite peste hotare; târguri online de cariere.

d) antreprenoriat și investiții - educație antreprenorială; programe de mentorat; instrumente de grant pentru asociații; facilități fiscale și vamale; acces la servicii bancare.

e) integrare socială și comunitară - programe de mentorat; pachete locale de revenire; programe comunitare; programul „Bun venit acasă”.

Se propune ca dispoziția să intre în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, în vederea asigurării continuității implementării Mecanismului național de asistență la revenire și a realizării în termen a acțiunilor prevăzute pentru anul 2026. Amânarea intrării în vigoare ar putea tergiversa implementarea măsurilor planificate, circumstanță obiectivă care justifică aplicarea prevederilor art. 56 alin. (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

5. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea Planului de acțiuni privind Mecanismul național de asistență la revenire pentru anii 2026–2028 se va realiza prin valorificarea resurselor financiare existente, în limita alocațiilor bugetare aprobate anual pentru autoritățile și instituțiile publice responsabile, precum și cu sprijinul partenerilor de dezvoltare.

Conform estimărilor incluse în Plan, costurile de implementare cuantificate constituie aproximativ **133,53 mil. lei** pentru perioada 2026–2028, dintre care **116,81 mil. lei** sunt indicate cu finanțare de la bugetul de stat, **16,72 mil. lei** din surse externe, inclusiv prin intermediul Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD), Guvernul Elveției, Agenția Cehă pentru Dezvoltare și a Agenției Germane de Cooperare Internațională (GIZ) și al altor parteneri de dezvoltare cu care instituțiile responsabile au încheiate parteneriate.

O parte semnificativă a acțiunilor sunt realizate prin programe și măsuri existente, în special în domeniile ocupării forței de muncă, educației, antreprenoriatului și protecției sociale. Astfel, Planul urmărește utilizarea eficientă a resurselor disponibile, iar necesitățile financiare suplimentare vor fi examinate în cadrul procesului de planificare bugetară și în funcție de oportunitățile de asistență externă.

Categoria finanțării	2026	2027	2028	Total 2026–2028
Buget de stat – sume cu sursa indicată explicit	38 409 518	39 184 718	39 217 372	116 811 608
Surse externe – sume identificate în proiect	7 909 894,53	4 441 305,39	4 372 305,39	16 723 505,31
Total estimativ	46 319 412,53	43 626 023,39	43 589 677,39	133 535 113,31

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Pentru implementarea prevederilor prezentului proiect de Dispoziție nu va fi necesară modificarea altor acte normative.

7. Avizarea şi consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, pe portalul guvernamental www.particip.gov.md, a fost publicat anunțul privind inițierea elaborării proiectului, accesibil la următorul link: https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiectul-de-modificare-a-dispozitiei-guvernului-nr-812025-cu-privire-la-instituirea-mecanismului/16914

Ulterior, proiectul dispoziției Guvernului a fost supus procedurilor de consultare publică, avizare și expertizare de către autoritățile și instituțiile publice relevante, inclusiv cele responsabile de implementarea măsurilor prevăzute în proiect. În cadrul procesului de consultare au fost implicate următoarele instituții:
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
Ministerul Afacerilor Externe
Ministerul Finanțelor
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare

Ministerul Afacerilor Interne (inclusiv Inspectoratul General pentru Migrație, Centrul pentru Combaterea Traficului de Persoane, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră)
Ministerul Educației și Cercetării
Ministerul Culturii
Ministerul Sănătății
Ministerul Muncii și Protecției Sociale
Ministerul Mediului
Agenția de Investiții
Biroul Național de Statistică
Banca Națională a Moldovei
Casa Națională de Asigurări Sociale
Compania Națională de Asigurări în Medicină
Agenția Servicii Publice
Agenția Guvernare Electronică
Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură
Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă
Congresul Autorităților Locale din Moldova
Serviciul Fiscal de Stat
Serviciul Vamal
Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică
IP Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului
Consiliul Economic pe lângă Prim-ministru
Aparatul Președintelui Republicii Moldova

În cadrul procesului de avizare, proiectul a parcurs o etapă de avizare interinstituțională, iar la 25 august 2026 a fost organizată o ședința de consultare cu diaspora. În urma consultărilor, proiectul a fost revizuit și completat prin operarea modificărilor agreate.

Secretar de stat al Guvernului */semnat electronic/* **Daniel ROTARU**

Digitally signed by Rotaru Daniel
Date: 2026.11.18 16:51:42 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova
MOLDOVA EUROPEANĂ